

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 10

90. ÅRGANG

27. MAI

1978

AV INNHOLDET:

KVINNER SELV...	S. 4
FEMINIST FRA KIRKENES VERDENSRÅD	S. 6
LITA PRAHL IN MEMORIAM	S. 12

NESTE NUMMER KOMMER 10. JUNI 1978

Focolare-bevegelsen

Chiara Lubich med den første presten som sluttet seg til bevegelsen.

Vi er en gruppe kristne, protestanter og katolikker, som er kommet i kontakt med Focolare-bevegelsen.

Bevegelsen er i dag en av de største og mest livskraftige innen den katolske kirke. Men også ikke-katolske kristne er med. Den er engasjert i økumenisk arbeid, den har kontakter med mennesker av andre religioner — og med ikke-troende. Bevegelsen er representert i alle verdensdeler, i godt

over 100 land. Kjernen dannes av «focolarini», mennesker som lever i små familier eller kommuniteter etter de tre evangeliske råd. Navnet har å gjøre med det italienske ordet for ild, arnested: De som er «focolarini», ønsker å være lysbærere. Ved å leve i gjensidig kjærlighet og stadig dypere enhet, ønsker de å være vitner om Kristi nærvær i verden.

De arbeider i vanlige yrker, deres

liv har meget til felles med andre legfolks. — Svært mange andre mennesker henter glede og inspirasjon til å leve sin hverdag på en lignende måte, fra de over 200 focolaresentre som finnes i dag. — Det gjelder de gifte «focolarini» og «voluntærene», som søker å virkeliggjøre kjærligheten der hvor de er, men uten å oppgi sin tidligere livsform. — De aller fleste innen bevegelsen er likevel folk som ikke er bundet til den ved noen formelle bånd. De ønsker at dens idealer skal være målsætning for deres liv. De møtes regelmessig, og ulike publikasjoner bidrar til å styrke og fordype fellesskapet blant dem.

Kirkens ledelse er kommet til å se på focolarebevegelsen med voksende respekt og sympati. — Spesielt interessant er det at mange unge er aktivt med. En kaller dem «Gen» — eller «Den nye generasjon».

BEGYNNELSEN

Det hele begynte i Trient i Italia i 1943. En håndfull unge piker opplevde krigen på nært hold. Byen ble bombet. Meget av det de hadde sett

FRA BISPEDØMMET:

Pastor Wæring har vært prest i 20 år 31. mai.

Pastor Littlewood fyller 40 år 1. juni.

FRA LEGMANNSRÅDET:

Tilskudd til religionsundervisning fra kommunene.

Legmannsrådet ble på et seminar på Mariaholm oppfordret til å informere om muligheten for å få kommunal støtte til religionsundervisning (intensivundervisning) for katolske barn.

På visse betingelser er kommunene ifølge Lov om trdomssamfunn og ymist anna av 13. juni 1969 forpliktet

til å yte økonomisk støtte til slik undervisning. Bestemmelsene er gitt i § 20 som siteres i sin helhet:

Registerført trdomssamfunn kan krevja årleg tilskot fra kommunen til religionsopplæring for barn som høyrer til samfunnet når barnet er friteke frå kristendomsopplæring i grunnskulen

Tilskotet skal vera så stort at det etter måten svarar om lag til det stat og kommune yter til kristendomsopplæring for kvar elev, og skal utreknast etter kor mange som er fritekne av dei som høyrer til trdomssamfunnet.

Departementet gjev føresegner om opplæring, utrekning av tilskotet og oppgjerd.

Kommunar som har utlegg etter reglane i fyrste leden, kan krevja rikstilskot etter tilskotsreglane for vanlege utlegg til godkjend opplæring.

Avgjerder om tilskott kan trdomssamfunnet klaga over til departementet.

Legmannsrådet anbefaler at katolske menigheter som har fast organisert religionsundervisning for barn, fremmer søknad om økonomisk støtte overfor de kommunale myndigheter.

Legmannsrådet vil så langt det evner stå til tjeneste med råd dersom det skulle melde seg spesielle problemer.

som meningen med sine liv, forsvant. Mennesker de hadde vært glad i, ble drept. «Er det noe som holder når alt går under?» spurte de hverandre. De var kristne. For dem ble svaret — at Gud er den eneste som varer ved. Den eldste av dem, Chiara Lubich, dengang 23 år, sier om denne første tiden: «Gud ble den viktigste i våre liv. — Siden døden kunne nå oss når som helst, ønsket vi å leve etter Hans vilje den tiden vi hadde. Vi leste Det nye testamente sammen. Et ord som gjorde sterkt inntrykk på oss, var dette: «Ikke den som sier 'Herre, Herre', men den som gjør min Fars vilje, er den som elsker meg.» Derfor prøvet vi, dag for dag å gjøre, ikke det vi selv ville, men det Gud viste oss var Hans vilje i det som skjedde.

En annen setning som vi forsto var sentral i Evangeliet, var Jesu ord: «Elsk hverandre, som jeg har elsket dere», og vi besluttet oss til å leve dette. Vi ville være rede til å dø for hverandre. Men ofte var det mindre ting Herren syntes å ønske av oss: å dele våre materielle goder, å ta del i hverandres sorger og gleder. —

Ordene vi leste, ble ord som for midlet liv, og det var mulig for enhver å leve dem. Vi søkte å leve disse ordene, ett ad gangen, og dette forandret vårt forhold til Gud og våre medmennesker. — En gruppe mennesker hadde hittil, skjønt de var kristne, lagt lite merke til hverandre. Nå vokste det frem en erfaring av å høre sammen. Etter noen få måneder var vi femhundre... Alle prøvde vi å leve etter Guds vilje, slik vi fant den uttrykt i Evangeliet. — Hvert ord derfra åpnet nye perspektiver, men noen av dem fikk spesielt stor betydning for oss! «At de alle må være ett». «Hvor to eller tre er samlet, der er jeg blant dem», og «Den som hører dere, hører meg». Disse setningene ble retningslinjer for bevegelsen: Vi søkte å åpne våre hjerter for hele menneskeheten, — og å ha et så sterkt fellesskap med hverandre at Kristus kunne være nærværende blant oss — og å ha en så dyp enhet med Kirken at vi derved kunne være en levende gren på vintreet.

I DAG

Inntil 1960 møttes enkeltpersoner og grupper mer spontant. Senere ble det nødvendig med ordnet planlegging. Derfor har bevegelsen et senter for enhet i Roma, som koordinerer dens ulike ekumeniske aktiviteter. — Som eksempel kan nevnes at focolarene i 1968 åpnet det såkalte «Oekumenisches Lebenszentrum» i Ottmaring nær Augsburg i Tyskland — sammen med en gruppe protestanter. Senteret er anerkjent av begge gruppenes kirkelige autoriteter. Her legges det vekt på et dypere fellesskap enn det som møter og diskusjoner alene kan gi. — Focolarene har også nær kontakt med anglikanske og ortodokse kristne.

Focolarbevegelsen utfører hjelpearbeid i Afrika, i slumdistriktene på Filipinene, i Recife i Brasil.

I det sosiale arbeid er ungdom over hele verden engasjert. De gir penger og de gir tid. — Focolarbevegelsen har stor betydning for ungdom på

andre måter også. Bl. a. holdes det årlig Genkongresser i forskjellige land. På genfesten i Roma i 1975 var det 25 000 deltagere. «La oss elske hele menneskeheten i vår nærmeste nabo, la oss glemme våre egne sorger for å åpne våre hjerter for hele den menneskelige families sorger», står det i de unges manifest.

— Karakteristisk for Gen er også musikken: Det finnes egne Genmesser — og grupper av unge som går inn for å spre sine idealer med moderne sanger og musikk.

Vi har ønsket å gi noe informasjon om hva focolarbevegelsen er. Flere opplysninger finnes f. eks. i S. C. Lorit og N. Grimaldi: «Focolare after 30 years»; noen av Chiara Lubichs bøker, som hennes «Meditations» eller «The Eucharist» (1977) eller noen nummer av det amerikanske bladet «Living City», alle utgitt av New City Press, N.Y. — En del er utkommet på tysk, noe på svensk, bl. a. «Ny Stad», ca. 6 ganger årlig.

(forts. side 9)

REDAKSJONELT:

Feminismen

Feminismen oppsto ikke først i kirken. Men når en gruppe mennesker sier at de er undertrykt, må kristne lytte til dem. Hvis det er sant at kvinnen ikke er seg selv i forholdet til mannen, må det være i begges interesse at hun blir seg selv. Hvis det er sant, at alle ordene om Gud og Kristus er menns ord og tanker, må det være en berikelse for alle at kvinners ord og tanker kommer i tillegg.

St. Olav bringer i dette nummer et intervju med Dr. Connie Parvey, som leder regionale studier om kvinnen i kirken, i Kirkenes Verdensråds regi. Liv Bliksrud skriver om kvinnelitteratur, og mener at det er galt «at det ikke nytter å forstå kvinnelitteratur eller kvinner overhodet på noen annen måte enn den av Marx & Co. opplyste.»

Feminismen er en bredere bevegelse enn som så.

Skulle feminismen ikke ha noe i kirken å gjøre, ville den forsvinne av seg selv, som Gamaliel sa om den kristne tro: «For dersom det er menneskeverk, dette de har fore, da går det til grunne, men er det av Gud, vil dere ikke kunne odelegge det.» (Ap. gj. 5, 38—39).

KVINNER SELV...

Kvinnelitteratur, kvinneforskning, kvinnebevissthet — alt vi kan sette ordet kvinne foran, har topp aktualitet for tiden. Ikke minst i litteratur og litterær debatt. Nå holdes vel denne diskusjonen først og fremst i gang på universiteter og høyskoler, men et raskt blikk på de siste årganger av våre litterære tidsskrifter viser det samme: nå skriver jentene som aldri før, og like viktig: forskere på alle nivåer tar opp «feminine» diktverk, nye og gamle til kritisk analyse og vurdering.

Det er en kjent sak at det hittil er menn som har skrevet litteraturhistorien, og at det likeledes er menn som har bestemt hva som er vesentlig å skrive om. Mannsdominansen finner vi overalt hvor det tales og skrives om litteratur, blant anmeldere, fors-

kere og litteraturpedagoger. Går vi nærmere inn på dette forholdet, vil vi finne adskillige eksempler på hvordan kvinnelige forfattere gjennom tidene er blitt diskriminert og misoppfattet. Alle forfattere må bruke sine egne personlige erfaringer som råmateriale i diktning. men når det gjelder den kvinnelige erfaringsverdenen, er den ofte blitt ansett som snever og uinteressant, altfor privat. For tradisjonelt har jo kvinners liv vært preget av arbeide med hjem og barn, og i langt høyere grad enn hos menn har deres livsorientering gått i retning av erotikk og kjærlighet. Og kvinnelige forfattere har da også for det meste kretset omkring disse emnene, i bok etter bok. Men vi bør huske at kvinnelitteraturen, altså verk skrevet av kvinner (om kvinner), bringer erfaringer som kanskje er skrevet ned på

et noe annet språk enn det rådende, mannspråket.

Denne erkjennelse har skapt et nytt behov innenfor litteraturforskningen: ønsket om å se litteraturen fra et kvinnesynspunkt, og det reiser også spørsmålet om det finnes noe vi kan kalle en kvinnelig estetikk.

På bakgrunn av den kvinnepolitiske bevegelsen i 1970-årene, en bevegelse som allerede nå har sett varige spor etter seg, har det også vokst fram en ny litterær kritikk, som forsøker å anvende et feministisk perspektiv på diktningen.

Den har utviklet seg parallelt med en genre som inntil ganske nylig har vært alfa og omega i moderne litteratur, den såkalte sosialrealismen. Av toneangivende damer i genren kan nevnes forfattere som f.eks. Liv Koltzow og Tove Nilsen — begge har vært opptatt av å formidle private og intime erfaringer fra kvinneverdenen, ofte kombinert med en kjønnspolitisk (kvinnefrigjørende) strategi. Denne retningen slutter seg til annen skandinavisk og amerikansk kvinnelitteratur, en retning som er ute etter å offentliggjøre og politisere det private for å få satt det inn i en historisk og sosial sammenheng.

HVA ER FEMINISTISK LITTERATURFORSKNING?

Men hva er så egentlig en feministisk litteraturforskning? Den som er interessert i å få vite det, bør skaffe seg boka *Et annet språk*, utkommet på Pax forlag i fjor. Den er resultatet av et samarbeide av en gruppe kritisk innstilte kvinnelige litteraturforskere, og den gir god dekning for det som er ute og rører på seg i den akademiske

LITURGISK KALENDER

MAI

28. KRISTI LEGEMES OG BLODS FEST 5. Mosebok 8, 2—3, 14b—16a. 1. Kor. 10, 16—17. Johannes 6, 51—59.
29. Ferial. 1. Peter 1, 3—9. Markus 10, 17—27.
30. Ferial. 1. Peter 1, 10—16. Markus 10, 28—31.
31. **Marias besøk hos Elisabeth.** Sefanias 3, 14—18a. Lukas 1, 39—59.

JUNI

1. Justin, martyr. 1. Peter 2, 2—5, 9—12. Markus 10, 46—52.
2. JESU HJERTE FEST. 5. Mosebok 7, 6—11. 1. Johannes 4, 7—16. Matteus 11, 25—30.
3. Karl Lwanga og hans feller. Judas 17, 20b—25. Markus 11, 27—33.
4. **9. alminnelige søndag.** 5. Mosebok 11, 18. 26—28. Rom. 3, 21—25a. 28. Matteus 7, 21—27.
5. Bonifatius, biskop og martyr, 2. Peter 1, 1—7. Markus 12, 1—12.
6. Ferial. 2. Peter 3, 12—15a. 17—18. Markus 12, 13—17.
7. Ferial. 2. Tim. 1, 1—3, 6—12. Markus 12, 18—27.
8. Ferial. 2. Tim. 3, 8—15. Markus 12, 28b—34.
9. Ferial. 2. Tim. 3, 10—17. Markus 12, 35—37.
10. Ferial. 2. Tim. 4, 1—8. Markus 12, 38—44.
11. **10. alm. søndag.** Hoseas 6, 3b—6. Rom. 4, 18—25. Matteus 9, 9—13.
12. Ferial. 1. Kongebok 17, 1—6. Matteus 5, 1—12.
13. Antonius av Padua. 1. Kongebok 17, 7—16. Matteus 5, 13—16.

kvinnebevegelsen, den er et signal i tiden.

Det disse jentene er opptatt av, er kanskje særlig å finne ut noe om den kvinnelige subjektiviteten, eller nærmere bestemt: det verdensbilde og den livsfortolkning en kvinnelig bevissthet produserer på et gitt historisk tidspunkt. Her kan studier av kvinners verk gi oss store muligheter til innsikt og forståelse. Avgjørende for disse kritikerne er at en slik kvinnelig bevissthet (om den nå finnes) ikke blir oppfattet som biologisk betinget, men som en funksjon av de materielle, produksjonsmessige livsvilkår.

Et annet viktig punkt er å undersøke verkene fra en sosiologisk synsvinkel. Diktning er ofte enestående kilder til kunnskap om sosialt liv, — om arbeidsforhold ute og hjemme, om samspillet mellom familiemedlemmer og om den historiske virkelighet som omgir de oppdiktete personene. Fra kvinnesynspunkt kan det være av betydning å studere hvordan jenter oppdras til en bestemt kvinneverole, og på hvilken måte det vi kaller kjønnsrollemønstret er skildret i bøkene. Hvordan opplever de kvinnelige hovedfigurene sin situasjon? Hvordan skal vi forstå tvetydighet og usikkerhet i synet på kvinnen? Og hva er forfatterens holdning til rollemønstret?

Slike og lignende spørsmål blir behandlet i *Et annet språk* i artikler om ni av våre kvinnelige forfattere, fra Camilla Collett til Liv Koltzow.

Nå vil jeg ikke si at boka hele veien har lyktes i å klargjøre disse problemene, til det er artiklene altfor ujevne i kvalitet.

For lesere av St. Olav vil trolig Jofrid Erikssons artikkel om Sigrid Undsets *Jenny* være av størst interesse. Og bra er det, siden den peker seg ut blant de beste, da ved siden av Karin Beate Volds inspirerte analyse av kvinneaspektet i Inger Hagerups lyrikk.

Med et psyko-analytisk grep om stoffet gjennomfører Jofrid Eriksson en fiks disleksjon av hovedpersonen

Sigrid Undset: Motsetning mellom behovet for frigjøring på den ene siden og forsvaret for den «gamle» kvinneverolen på den annen.

Jenny, og en grunnleggende motsetning i verket kommer til syne — den gjelder for øvrig store deler av Sigrid Undsets forfatterskap. Det er den motsetning som grunner seg på behovet for frigjøring på den ene siden og forsvaret for den «gamle» kvinneverolen på den annen.

Videre påviser Eriksson et tilbakevendende motiv hos Sigurd Undset, nemlig farsbindingen og idealiseringen av mannen. Analysen avdekker hvordan Jenny langt på vei hemmes av en slik fiksering og at den er med på å forvandle hennes opprørs- og frigjøringsforsøk til et forsvar for det bestående.

Denne artikkelen er stimulerende lesning enten man er enig eller ikke.. Og den kan stå seg mot dem som måtte hevde at Undset jo var en erklært motstander av freudianismen.

INGEN BEFRIENDE TVIL PÅ DOGMET OM KVINNEUNDERTRYKKELSEN

I tillegg til artikkelstoffet er boka forsynt med en innledning og en avsluttende orientering om hvordan man bærer seg ad når man skal bedrive en smule forskning i kvinnelitteratur. Det er mye godt å si om den vilje og den energi som ligger bak disse mer teoriserende delene. Men mot språket har jeg motforestillinger. Det er uten flyt og spenst, og så spekket med unødig terminologi at det føles som om selve verktittelen har en utilsiktet dobbelt betydning! I hvertfall må utrente lesere få skremt fletta av seg.

En alvorligere innvending gjelder den mer eller mindre skjulte ideologi i fremstillingen: leseren får inntrykk

(forts. neste side)

FEMINIST FRA KIRKENES

Connie Parvey i samtale med Arne Fjeld

På sitt møte i Nairobi i 1975 vedtok Kirkenes Verdensråd at spørsmålet om kvinners og menns respektive stilling i kirken skulle studeres i kirkene over hele verden, og at resultatene skulle fremlegges på Verdensrådets neste generalforsamling. For å inspirere studiet i Skandinavia, besøkte den amerikanske lutherske teologen Dr. Connie Parvey i april Danmark, Norge og Sverige, og holdt en forelesning på Universitetets teologiske fakultet om feminis- mens bidrag til teologien. Dr. Parvey har vært kapellan ved Harvard Lutheran University Parish i seks år, og har arbeidet for Kirkenes Verdensråd i Genève siden januar 1978. Connie Parvey sa til St. Olav:

Studiet som er satt i gang, gjelder det som skjer når kvinnen i kirken ikke lenger er den tause partner, når kvinnen ikke bare skal representere «hjertet», men også får bruke sitt hode. Hva skjer når kvinnen er teolog? Tar åpenbaringen seg annerledes ut fra hennes synspunkt?

— De ortodokse kirkene er medlem av Kirkenes Verdensråd. Hvordan reagerer de på disse tankene?

— De vil ofte si at dette er ikke noe problem for dem, for moren har høy status i deres teologi. Og på det sosio- logiske plan, sier de, at de har hatt likestilling mellom kvinner og menn

siden revolusjonen— de fleste ortodokse kirker lever i kommunistiske stater. Men jeg ser at kvinnen der utdannes som «lik, men adskilt» fra menn. Likevel har jeg håp, for i sin tradisjon kjenner de ortodokse til ordinerte diakonisser, som bar stola og var med på å dele ut nattverden (IV.-VIII. årh.) Men i Genève ser vi at de ortodokse er redde for at spørsmålet om kvinnelige prester ligger gjemt under hver busk.

SEKS SPØRSMÅL

For å fremme studiet går vi ut fra seks spørsmål: Først: Hva er men-

grunnleggende problemene og hovedbegrepene i feminismen, og jeg synes at *Et annet språk* bekrefter dette nok så klart. For egentlig, ideologisk sett, føyer denne boka seg rett inn i en etterhvert forterpet tradisjon — og den har vi levd med lenge, helt siden det første Sirene-nummeret lød friskt og forløsende.

Før eller senere må «marxistene fra igår» tenke igjennom hele kvinneproblematikken på ny, både den som finnes i litteraturen og den som er utenfor tekstene, i virkelighetens verden.

Mai Bente Bonnevie m.fl.:

Et annet språk,

Pax forlag 1977.

neskets identitet? Ser vi for manns- sentrert på mennesket? Er Skriften så patriarkalsk som vi gjør den til?

Dernest: Hva er nøkkelen til Bibel- tolkningen? Hva kommer det av at noen leser: «Kvinnen skal ha sitt hode tildekket og tie i forsamlingen» og får det til å bety at kvinner ikke skal ordineres, mens andre leser den samme teksten og får det til å bety at kvinner idag kan være prester? De må ha forskjellig tolknings-nøkkel. Og hvorfor har de det?

For det tredje studerer vi Guds- forestillingene og symbolene for Gud. Når vi finner at Bibelen gir Gud kvin- nelige egenskaper, hvilke følger må det ha? Hvor bruker tradisjonen kvin- nelige bilder for Gud?

Fjerde punkt er Mariologien. De ortodokse mener at det er viktig. Selv har jeg ikke så mye håp om at den skal være til noen hjelp. Jo mer Maria opphøyes, jo mer blir kvinnen degra- dert, for kontrasten mellom idealet og virkelige kvinner blir tydelig.

— For katolikker er Maria typen på den forløste menneskehet. Kan det være degraderende?

— Ja, for Maria står da overfor Kristus: Han er Frelser, Gud, sterk, mann. Hun er menneske: svak, mot- tagende, kvinne. For Luther er Martha idealet: hun som sysler med mange ting og går til hånde. Det er antagelig en reaksjon mot middelalderens kon- templative ideal, men Martha er ikke særlig mer frigjørende enn jomfru Maria.

Det femte studie-emnet er tjenes- tene. Vi undersøker hvilke tjenester kvinner virkelig utfører i kirken. Kvinner har aldri skrevet om sine tje- nester. Har kvinner i virkeligheten skapt nye tjenester? Dette kan føre

KVINNER SELV...

(forts. fra forrige s.)

av at det ikke nytter å forstå hverken kvinnelitteratur eller kvinner over- hodet på noen annen måte enn den av Marx & co. opplyste. Denne frelses- vissheten gjør ofte boka trettende, ekskluderende og humørløs. Ikke noe sted skinner den befriende tvil igjen- nom, tvilen på dogmet om kvinneun- dertrykkelsen. Mellom linjene kan vi lese at det slett ingen glede er til i en kvinnetilværelse uten selvrealisering, opprør og bevisstgjøring.

Jeg tror at tiden snart er inne for en nytenkning omkring selve de

VERDENSRÅD

videre til et studium av ordinasjonen: kirken bør vie til det arbeid som faktisk gjøres. I den forbindelse ville jeg helst se at kvinner først blir viet til diakoner. Hvis de ble viet til prester med det samme, ville de bli oppsatt på å gjøre prestedtjenesten slik som menn gjør, for å bevise at de er like bra som menn, — slik at kirken ville bli ennå mer klerikal enn nå. Hvis kvinner først blir diakoner, vil de skape sin egen måte å være diakon på: her har de ingen sterk modell å kopiere. Studiet vil ha til mål å finne kvinners identitet som «klerker», og å skape nye former for tjenester for begge kjønn.

Hvis jeg skal våge å si noe om fremtiden, tror jeg dere i den katolske kirke vil få kvinnelige prester før dere får gifte prester. Gifte prester vil nemlig velte hele det økonomiske systemet, som forutsetter lav lønn for prester. Det obligatoriske sølibat vil bli fastholdt så lenge som mulig av økonomiske grunner.

Det siste studieområdet er så **ordinasjon av kvinner**. «Congregationals» i U.S.A. har ordinert kvinner i mer enn hundre år, så vi har materiale å studere!

MÅLET

— Allerede nå er det flest kvinner i gudstjenestene, i kristne foreninger, etc. Er ikke det tegn på at alt er i orden?

— Nei. Det er flest kvinner å se i kirkelig sammenheng fordi det hele er lagt opp til at kvinnen skal være den mottagende. Presten er den som skal være sterk og ha myndighet. Min erfaring er — jeg er selv prest — at det er frigjørende for en mann å

Fra venstre: Brigalia Bam, Connie Parvey og Lukas Vischer i Kirkenes Verdensråd.

oppleve at kvinnen har en åndelig dimensjon, når denne gis myndighet og styrke ved at jeg er ordinert. Kvinner ser nå, at ydmykhet, ro og mottagelighet er goder for begge kjønn, til sin tid. Og agressivitet og initiativ er gode egenskaper hos begge kjønn, til sin tid.

Hvis menn går på ølstue eller spiller tennis mens kvinnene går i kirkelige foreninger, kan grunnen være at menn der finner et fellesskap med likemenn, som de ikke finner i kirken. Prisen for å komme inn i prestenes fellesskap er for høy: sølibatet. Kvinnene, derimot, har ikke noe ønske om å bli prestenes likemenn, de er jevnbyrdige med hverandre.

— Kvinner synes selv ikke å være så ivrige etter å bryte ut av det nedarvede mønsteret. Når de blir bedt

om å tale i forsamlingen, unnsår de seg oftest, selv når man ber søstre snakke i deres eget kapell?

— Kvinner er ikke oppdratt til å se etter lederskap hos kvinner. Straks det dukker opp en mann, venter de at han skal være lederen. I det hele er ikke kvinner vant til at kvinner skal bekrefte deres verdi. Det er mannen som skal bekrefte hennes menneskeverd, slik er vi oppdratt. Så det er enorme skritt for en kvinne å gå trinnene opp til en prekestol og der fylle den rolle som hun ikke er sikker på om man vil hun skal spille.

— Livsvarig engasjement i ekteskapet har ikke så gode betingelser for tiden. Gjør kvinnens frigjøring det lettere?

— Engasjement har i det hele tatt

(forts. side 11)

En kirke full av sosionom-studenter

(EN MUSIKKANMELDELSE)

Det var en tid da sosial omsorg betød det samme som kirkelig initiativ og kristen nestekjærlighet i praksis. I dag er sosialt arbeid en profesjon, og en høyst verdslig sådan. For mange av dagens sosialarbeidere står kirken som en av samfunnets negative maktfaktorer, med på å undertrykke de svake i samfunnet. Nåja, så enkelt er visst bildet likevel ikke.

Nylig feiret landets kanskje mest respekterte utdannings-institusjon for sosialarbeidere sitt 10 års jubileum. Og tro det eller ei — feiringen fant sted i form av en *kirkekonsert*.

Forklaringen er enkel. Det norske diakonhjemms sosialskole (DIASOS) drives i regi av den norske kirke. Skolen nyter respekt for høy faglig-

het, moderne undervisningsmetodikk og et velutviklet elevdemokrati. Så undertegnede sosionom-student slutter seg gjerne til hyllesten. Med en aldri så liten skuffelse over selv å ha blitt nektet adgang til skolen — fordi jeg er katolikk. Men jeg tror at denne mangel på praktisk økumenikk mere skyldes halvdød formalisme enn de levende holdninger du vil møte på DIASOS i dag.

Men så til jubileumsfeiringen, — og musikken:

Trefoldighetskirken stappfull av sosionom-studenter og sosionomer (samt en eller annen forvillet bibliotekar, fysioterapeut, eller annen bortkommen normalperson). 1500—2000 mennesker. Et blikk er nok til å be-

merke den husflids-fiolette fargetone som preger forsamlingen. Nordstrand kirkekor med dirigenten Terje Kvam. Den svenske kor-dirigenten Leif Strand. Arne Domnerus' sekstett (med Bengt Hallberg, Egil Johansen, Georg Riedel). Åpning Arne Domnerus trer frem. På saksofon og orgel toner Duke Ellington's «Almighty God». Programmet er rikt, variert og sprenger egentlig alle konvensjonelle rammer: Svenske og norske salmer til folketoner, gospel, religiøse jazzkomposisjoner av Bengt Hallberg og Georg Riedel samt moderne korverk. Et program som unndrar seg en vanlig anmeldelse gjennom sin allsidighet og sitt uryddige mangfold.

Leif Strand står for arrangementene av de fleste folketonene. Under hans ledelse — rolig, kontrollert og uendelig intenst — smelter musikken i en voldsom syntese av kor, jazzmusikere og tradisjon. Noen ganger vare, følsomme virkninger, andre ganger med en ekstatisk, rytmisk intensitet hvor oppbyggingen mot klimaks nesten blir symfonisk i virkning. Her er ingen «effektfull» oppspriting av foreldet materiale, men en levende, tidsaktuell bruk av musikk og tekst som alltid har latt seg farge av forskjellige tiders behov og stilarter.

«Sorgen og gleden» er dagens tema. Det er også tittelen på den mest kjente platen med Leif Strand, hans «kammarkör» og Arne Domnerus sekstett. Den anbefales varmt. For mange av oss var kanskje møtet med denne tidløse, livsbejaende og muskalske religiøsitet konsertens høydepunkt. Likevel må fremheves innsatsen til Nordstrand kirkekor også når

ET OVERRASKENDE OPPLEGG

Hvis apostelen Paulus' storslagne kjærlighetshymne i det 13. kapitel av hans første brev til den lille kristne menighet i Korint skulle vist seg å være skrevet anonymt, ville jeg aldri i verden ha gjettet at den var skrevet av ham.

For Paulus var jo en mann av kraftig støpning, sikker på seg selv og med sine meningers mot, hard som flint til å utholde lidelser og motgang. Det var et nådons mirakel at Jesus — som han aldri hadde møtt på menneskelig plan — skulle ha gjort så sterkt et inntrykk på ham at han ble inspirert til å skrive denne overbevisende høyeang til kjærligheten.

I de tre første versene erklærer han at det å tale i englenes egen tunge, ha mottatt gaven til profetisk forkynelse, bred og dyp innsikt, og en tro sterk nok til å flytte fjell, alt dette har liten verd hvis det ikke bygger på kjærlighet.

dirigert av Terje Kvam i mer konvensjonelle korverk. Skjønt — konvensjonelt var ikke akkurat det syd-amerikanske(brasiliansk?) verket på korets reportoar. En verdig markering av et annet 10-års jubileum, — Nordstrand kirkekors.

Avslutning: Ledet av de to dirigentene deltar kor, musikere og hele den sosisjonske «menighet» i en rytmisk sugende fremførelse av «O hur saligt att få vandra...»

Det er lite trolig at alle fant sin vei til kirkebenken neste søndag. Men — «Sorgen og gleden» — kanskje er det et svært så felles område for oss alle her i det hverdagsmenneskelige. Hvor «realitetsorienterte» sosialarbeidere og «virkelighetsfjerne» religiøse finner et felles språk. Iallfall for en stakket stund.

Kjærligheten er uendelig tålmodig, uendelig godhjertet. Kjærligheten kjenner ikke misunnelse; kjærligheten stiller seg ikke til skue, den er beskjedent, går aldri usømmelig frem, er aldri egenkjærlig, aldri irritabel, aldri hevngjerrig; kjærligheten er aldri glad når det går andre galt, kjærligheten gleder seg over det gode, forsøker alltid å beskytte sin neste, vil alltid helst tro det beste, er alltid fylt av håp, alltid tålmodig, kjærligheten svikter aldri.

Et eller annet sted blant alle de prekenes jeg har lyttet til eller de bøkene jeg har lest, kom jeg over en oppfordring til å sette mitt eget navn i stedet for ordet «kjærlighet» som det forekommer i disse fire versene. Dette gjorde jeg og resultatet var en knusende ydmykhet, og er det hver gang jeg gjentar forsøket. Prøv det selv!

(Daily Telegraph)

FOCOLARE...

(forts. fra s. 3)

SOMMERMØTE

Den som ønsker lære focolare-bevegelsen nærmere å kjenne, vil ha glede av å delta i et sommermøte: Hver sommer holdes det møter og leire i mange land. De kalles «Mariapolis». Navnet har å gjøre med at focolarene ser Maria som et eksempel: Hun, som var et menneske, bragte Kristus til verden. Det samme skulle de kristne gjøre. — På et Mariapolis hører en foredrag, har gudstjenester, samtaler, måltider sammen. — På det svenske Mariapolis var 1/3 av de ca. 150 deltagerne protestanter. Derfor ble det lest svensk og katolsk messe hver dag. Noe annet som gjorde inntrykk, var at så mange slags mennesker var med: barn og

For 90 år siden

Redaksjonskommentarer fulgte ofte Efterretningerne:

Kristiania Arbeidersamfund tænker 5te mai at afholde et fanetog til erindring om den franske revolution. En sørgedstjeneste vilde heller være på sin plads.

Den østerrigske katolikdag i Wien sluttede den anden mai sine møder. Den var over al forventning talrig besøgt. Alle østerrigske biskoper var enten personlig tilstede eller lod sig repræsentere; ligesaa et stort antal af den katolske adel, saaledes 6 fyrster Windischgräts og 4 grever Czernin. Den storartede tilkjendegivelse af den igjen vakte katolsk-kristelige bevidsthed vil i hele det østerrigske monarki fremkalde et mægtigt omslag til gunst for den kristelige politik. Det østerrigske folk er endelig træt af at lade sig undertrykke i sine helligste følelser af en haandfuld jødeliberale.

NYE BØKER

Günter Wallraff: Avsløringen, mannen som var Hans Esser i «BILD». Oslo, Pax, 1978.

Joe Slovo: Sør-Afrika — ingen tredje vei. Pax, Oslo, 1978.

Micheles historie, fortalt af hende selv. Kbh., Katolsk Forlag, 1977.

Hugo Hørlych Karlsen: Er barn overflødig? Pax, Oslo 1978.

Marcus Aurelius: Til meg selv. Overs. fra gresk med innledning av Rebekka Hammering Bang. Noter ved Aasmund Brynhildsen. 3. Opplag. Dreyer 1977.

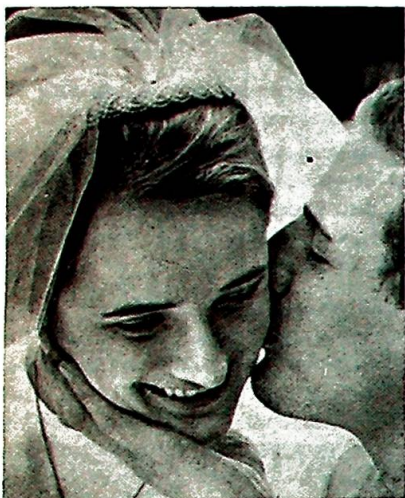
unge, enslige og familier, representanter fra flere land (bl. a. en del italienere) — og mange ulike yrker.

Skandinaver kan delta i det Mariapolis som finner sted i Södertälje, vest for Stockholm, 15.—18 juni i år. Møter, tildels i atskillig større målestokk, holdes bl. a. i Tyskland, England, Nederland, Sveits, Italia.

Interesserte kan henvende seg til: Focolarene, Birger Jarlsgt. 81, 11356 Stockholm;

Focolarene, Loppiano incisa Valdarno, Firenze, Italia;

E. B. Holst, Eckersbergsgt. 15, Oslo 2; Knut Ranheim, Grevlingv. 1 A, Oslo 5.

AMERIKANSKE UNDERSØGELSER OVER KIRKENES LÆRE OM ÆGTESKABETS UOPLØSELIGHED

En større undersøgelse over kirkens lære om ægteskabets uopløselighet vil

ifølge National Catholic Reporter snart blive offentliggjort af Amerikas Selskab for katolsk Kirkeret (CLSA).

»Måske vil vi blive i stand til at sige, at et bestemt ægteskab er gået i stykker og bør opløses«, sagde formanden for CLSA's undersøgelses- og debatkomite, pastor Edward Pfnausch efter et møde i Houston for over 300 amerikanske kirkeretseksperter. For øjeblikket opløses der i USA cirka 400 katolske ægteskaber årligt, mens tusinder årligt annulleres. De ægteskaber der opløses, sagde pastor Pfnausch, opløses af »rent tekniske« årsager. Som eksempel nævnte han, at en katolik kan gifte sig med en jøde, hvis tidligere ægteskab er blevet »opløst« af en katolsk ægteskabsdom-

stol, fordi han eller hun ikke var døbt. Pastor Pfnausch mente også, at nogle af de ægteskaber, der nu om stunder annulleres, måske i stedet for kunne opløses. »80 pct. af de annulleringer, der nu bevilliges, bevilliges af psykologiske årsager«, sagde han og tilføjede, »ærligt talt, tror jeg ikke, at 80 pct. af alle dem, hvis ægteskab annulleres, psykologisk set er ude af stand til være gift«.

Pastor Donald Heintschel, der også sidder i CLSA's bestyrelse siger, at også katolske teologer vil blive inddraget i undersøgelsen, for »somme tider føler vi, at vore juridiske overvejelser er utilstrækkelige, fordi teologien er det«. »Måske«, tilføjer han, »mente Kristus ikke, at et ægteskab skulle være ved, også selv om kærligheden er død«. (Katolsk Orient.)

film:

«JONAS - SOM BLIR 25 I ÅR 2000»

Nøyaktig 10 år er gått siden «les événements du mois de mai» rystet det franske samfunn. Hvilke spor satte disse hendelsene? Ble tiden som fulgte kun «de tapte illusjoners tid» slik filmen «Jonas — som blir 25 i år 2000» setter spørsmålstegn ved?

Filmen begynner med spørsmålstegnene, og den slutter med dem. Vi opplever heller ikke Jonas som 25-åring i år 2000 av den gode grunn at filmskaperne, like lite som vi, kan gi oss et bilde av den verden Jonas — om han vokser opp — vil møte i år 2000.

Vi vet heller ikke om hans foreldre og deres venner — det kollektiv som det biodynamiske jordbruk et stykke utenfor Genève etterhvert utvikler

seg til — klarer å beholde idealismen.

Når Jonas er blitt 25, er det snart deres tur til å synge om «Le temps des cerises» på gamlehjemmet, unnskyld, hjemmet for eldre.

Filmen er ikke bare et enveiskjørt politisk budskap slik man kanskje først overfladisk kan få inntrykk av. Og den menneskelige varme blandet med en god porsjon humor, gjør at man lettere tåler å sitte på skolebenken innimellom. Gad forresten se den lærer som underviste i historie på samme måte på et norsk gymnas! Men så varte det jo heller ikke så lenge i Sveits heller. Selv synes jeg det nok blir litt vel mye navlebeskuelse til sist — både bokstavelig og figurlig talt. Og man må være svært glad i franskmenn for å få utbytte av de til sine tider endeløse diskusjonene. Filmen må dessuten nå sitt publikum, og det gjorde den ikke en tidlig vårkveld på Gimle. Forhåndsreklamen innskrenket seg til to spinkle sitatklipp fra svensk presse, og skuespillerne er adskillig mer kjent i hjemlandet Frankrike enn her hos oss. At filmens personer alle bar fornavn som begynte med «MA», var kanskje en hyldest til en annen «MA», men derom tier historien. «De små profetene» som de kalte seg, konsentrerte i alt vesentlig hyl-

desten om seg selv.

Egentlig er det synd at en film i denne genre skal bli såpass ensopret. Noen hver av oss sympatiserer med en bevegelse som her hjemme heter «Fremtiden i våre hender». Noen hver av oss ville ønske å se Jonas vokse opp i tryggere forhold enn hans foreldre — vår generasjon — gjør det.

Naturligvis er det ikke så idyllisk i virkeligheten å leve av å dyrke kål uten kjemikalier eller å bo så tett sammen med mennesker med så ulik bakgrunn. Vi ante jo også endel skyer i horisonten. Men innerst inne vil vi vel alle tro at det finnes et alternativ til det forbrukersamfunn vi lever i. Så får man heller prøve å trenge litt dypere under de — her — franske floskler og tro på det håp om en mer rettferdig verden filmen tross alt vil vise oss.

De fransk/sveitsiske produksjonene vi etterhvert får se på lerretet her hjemme, er lovende, og selvom regissøren Alain Tanner nok kunne stramme litt inn her og der, vil vi gjerne se mer både av ham og av Claude Goretta hvis film «Kniplersken» ennå sitter i hukommelsen. Men denne gang vil det nok gli fortere bort, trass i iherdig anstrengelse for å få med alt i dialogene.

SMA

Brev

Splittelse ved Herrens bord — ektefellers erfaring

I St. Olav 1978 nr. 8 redegjør frater Kjell Arild Pollestad o.p. på s. 11 for Kirkens syn på interkommunion. Hvis jeg har forstått ham riktig, går dette ut på at adgang til sakramentene inkl. nattverden gis alene av Kirken. En katolikk kan feire nattverden alene innen den katolske kirke og en ikke-katolikk kan ikke delta i denne kirkes nattverdfeiring. For en katolikk som vil være lydige mot Kirken og ikke gå på akkord med sin samvittighet, betyr dette at bevisst interkommunion er utelukket. Og for en ikke-katolikk betyr det at han/hun holder sig borte for ikke å gjøre det vanskelig for katolikken.

Får jeg lov å supplere dette med hvorledes forholdet oppleves for en ikke-katolikk som er gift med en katolikk, samtidig som jeg ber mig mildt bedømt for min bakgrunn er bare legmannens. Det stod en gang for mig som det ville være noe av det skjønneste, fineste, ja sakralt vakreste jeg skulle kunne oppleve om jeg skulle få feire nattverden med min hustru og kanskje med barn og barnebarn. Det var en trang i mig etter dette, et inderlig ønske om for Herrens bord å kunne dele Kristi legeme og blod med mine kjæreste og på denne måte bekræfte vår samhörighet. Lenge gnog savnet. Men årene gikk, trangen kuedes, den kvaltes, dreptes. Vanen overtok, vi måtte gå til hver vår kirke for å feire eller motta nattverden. Denne skapte skille istedenfor å forene, eller bekræfte enheten som Pollestad skriver.

Ved nattverdens innstiftelse taler Jesus om at den skjer «for de mange». Han sier «drikk alle». Jeg finner intet i evangeliene om at noen kirke blev satt

til å bestemme hvem som skulle inngå i «de mange» eller «alle» enn si bestemme hvem som ikke skal. Er det tradisjonen som gir kirken denne myndighet? — Et sidesprang: hvis røveren på korset var kommet straks etter nattverdsmåltidet og bedt om å få dele brød og vin med Jesus, ville da Jesus latt ham få lov — eller vilde han svart: det må vi først forelegge Peter?

Jeg venter ikke at dette ikke-katolske vidnesbyrd skal ha noen betydning for Kirkens syn. Men utvilsomt er det andre ektefeller med lignende erfaringer og våre erfaringer bør gis uttrykk, våre hjertesukk bør høres.

Til sist. Pollestad skriver at en ikke-katolikk kan av biskopen, om enn «meget sjelden» gis tillatelse til å delta i Kirkens nattverdfeiring. Jeg er meget åpen for dispensmuligheter når det gjelder regler eller retningslinjer. Men hvorledes er det mulig å gi dispens for en oppfatning eller et grunnsyn?

Bernhard Paus,
Oslo.

Polemikk

Det er forbausende at dette blads redaksjon kan fremlegge et syn på offentlig debatt som det i nr. 9. Her sies: «Når polemikken blir offentlig, ser publikum bare at debattantene er uenige og at de vil vise hverandre til rette». Og videre: «Publikum får sjelden orientering om hva det hele dreier seg om».

Mon ikke redaksjonen her i høy grad undervurderer nettopp det lesende publikum? Det er meget som i nutiden fanger det opplyste og intelligente publikums interesse. Et gledelig faktum er da også at religiøse emner har en stor og intelligent leserskare. Derfor er det vel «et stivt stykke» å påstå følgende: «Polemikk mellom Indremisjonen og fra Universitetets teologiske fakultet og polemikk mellom katolikker har dette tilfelles: de opplyser ikke publikum om hva saken virkelig gjelder». Selvsagt bør all polemikk — ikke minst mellom teologer

— skje i urbane former slik at publikum ikke får mistanke om personfølgelse. Men — siden polemikk også er et viktig ledd i bruken av ytringsfriheten i et demokratisk samfunn — er det vel neppe noen grunn til at noen — heller ikke teologer — skal gå omkring «på filttøfler».

«Polemikk må erstattes av samtale», sies det videre. Men — er ikke riktig form for polemikk nettopp samtale? I offentlighetens lys? Til informasjon for et interessert publikum?

Leve presse- og yttringsfriheten!

H. Kielland Bergwitz,
Oslo.

FEMINIST...

(forts. fra s. 7)

dårlige betingelser for tiden. Vi er en del av forbrukersamfunnet. Fungerer ikke ektefellen, «kjøper vi en av et annet merke». Kvinnens frigjøring gjør det mulig for kvinnen å engasjere seg — med sin frihet. Det stemmer at «bevisstgjøringen» kan være en belastning for et ektepar i første omgang. Men er man villig til å ta belastningen og justere forholdet etter den nye innsikten, er det meget styrkende for det gjensidige engasjementet. Jeg har opplevd at et ektepar som hadde vært gift i mange år, ba om at deres ekteskap måtte bli velsignet igjen, nå når de og deres forhold hadde forandret seg så. Jeg sa, at jeg kunne ikke vie dem igjen. Men de laget et selskap for 20 av sine venner, og erklærte offentlig sitt gjensidige engasjement, slik som de nå var blitt, med ny bevissthet og innsikt.

— Hva er så hensikten med hele ditt arbeid? Hvordan er den kristendommen feministen håper å skape?

— En kristendom som er mer kristen! En kristendom uten stereotype roller. En forståelse av Guds Åpenbaring slik som den virkelig er. Lære å leve som Guds døtre og sønner!

REDAKSJONEN
AVSLUTTET
30. APRIL

GUDSTIENESTER I HELGENE		Stille messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i> Akersveien 1 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lord.: sønd.: 19.00 9.30 19.00	— 11.00 —	
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35	11.00 —	
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00 18.30	11.00 —	
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	9.00	—	
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355	9.00	11.00	
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587		10.00	
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	lord.: sønd.: 18.30 8.00	11.00	
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	lord.: sønd.: 19.00	11.00	
<i>Vår Frue Kirke</i> , Helleveien	10.00		
<i>Florida kapell</i>	19.00		
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30	
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00	
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	9.00	10.45	
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvg. 113, tlf. 23 751	lörd.: sønd.: 18.00	11.00	
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haraldsgt. 21, tlf. 23 195			
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 22 381	9.00	11.00	
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	lörd.: sønd.: 18.00	11.00	
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken</i> , Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550	lörd.: sønd.: 18.00	10.00	
LILLESTRØM: <i>St. Magnús kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	9.00	11.15	
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 41 038	—		
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00	
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45	
<i>Eikeli kirke</i> , Veståsen 20, tlf. 24 25 69		9.30	
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	lörd.: 17.00 19.00 sønd.: 8.30 9.30	11.00	
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		11.00	
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården, tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00 —	
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670	6.15	—	
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00	
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eystens sykehjem</i> , Jernbanegt. 29		11.00	
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00	
ALESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00	
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Stor- gt. 94. Sogneprestens tlf. 84 277	lörd.: sønd.: 18.00	11.00	
<i>St. Elisabethsostrene</i> , Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487	sønd.: 8.00	—	
BODØ: <i>St. Eystens kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 487	8.15	10.30	
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447	19.00	11.00	
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30	
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken</i> , Håreksgt. 82		18.30	
SELFORS: <i>Vår Frelsers kirke</i> , Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072		11.00	

Av pressen

Lita Prahll in memoriam

Den elskelige og stillferdige Lita Prahll er gått bort, 73 år gammel. Ja, stillferdig var hun, enten vi vekslet noen ord i foyeren på teateret eller ønsket gledelig jul i sneføyka på Stortorvet like før stengetid. Hun var ofte nesten ikke til å få øye på, så snarbart var hun.

Men som kunstner var Lita Prahll midt i virkeligheten, en ubestridt autoritet, kostymesjef ved vår hovedscene i en menneskealder, ansatt av Axel Otto Normann to år før krigen. Da hadde hun forlenget en teaterutdannelse av de sjeldne. Hun var bergenser, debuterte som skuespiller på Den Nationale Scene da hun var tyve, og samtidig var hun ytterst aktiv både på systue og malersal. Når hun hadde fri, drev hun med havebruk og var fagkyndig på det feltet også.

Kyndighet ble en æressak for Lita Prahll. Hennes grundige og allsidige teaterskolering var av

det slaget som Agnes Mowinckel prediket for de yngste med tordestemme. Den unge Lita Prahll kunne sy og snekre, og teknisk oversikt skaffet hun seg som elev av Rahe Raheny på Den Nationale Scene og fortsatte samarbeidet da hun ble hans assistent på Nationaltheatret i 1934. Siden, som kostymetegner og sjef for avdelingen, kom hun kunstnerisk overens med instruktører av mange slags temperament og ideologier. Hun kunne lytte, oppfatte andres intensjoner, var en kjenner av moderne teater og hadde en sikker stilfølelse i alle slags oppgaver, klassiske som moderne.

Lita Prahlls kostymer og utstyr har satt sitt fine preg på mange av Nationaltheatrets store Shakespeare-oppsetninger — «Julius Caesar», «Macbeth», «Cymbeline». Her fikk hun armslag for sin fantasi som kunne være frodig og voldsom, men ofte også dempet poetisk. Hun utfoldet sin skapende oppfinnsomhet smakfullt og muntert i en rekke av Holbergs komedier — mest i Stein Bugges fyrverkerilignende iscenesettelse av «Mascarade». Ofte har vi fått glede oss over hennes høyt utviklede sans for billedvirkning på scenen. Hun brukte kostymene som dekorative elementer i helheten, som farveflekker i lyset. Ofte kunne vi få en følelse av at forestillingene sto eller falt med henne. Ikke bare i den forstand at de skulle være «riktige» som uttrykk for tid og miljø, men også fordi draktene røbet hemmeligheter om de roller som bar dem.

På et par sesonger kunne hun vise sitt mesterskap i det store, dekorative sceneformat — i «Mayerlingdramaet», i «Orfeus i underverdenen». Alt stemte: i farver, stoffer og stil og alt medvirket fint og sterkt i det kunstverk instruktøren siktet mot. Men like lojalt, like person-

lig kunne hun samtidig arbeide med det lukkede interiør i T. S. Eliots «Cocktailparty» eller Ibsens «Hedda Gabler». Valget av tøy og søm og mote ble under hennes hånd en del av menneskeskildringen på scenen.

Lita Prahls innsats i 40 år for Nationalteatret er en viktig del av norsk teaterhistorie. Hun var dyktig, lojal, inspirert — og spennende. Til daglig ikke så lett å få øye på. Men det hun skapte på scenen — det var synlig. Vi ser det ennå.

*Odd-Stein Anderssen.
(Aftenposten)*

Lita Prahls ble bisatt 13. mai på Vestre Gravlund. Monsignore Fischedick forrettet, og teatersjef Arild

Brinchmann og skuespilleren Arne Bang-Hansen la kranser på hennes bære.

Den nordiske valfart til Lourdes

17.—24. august 1978

8 dagers flyreise med full pensjon

Pris: Kastrup/Lourdes tur-retur, på hotel dkr. 2.200

Særpris for syge og handicappede på det ny center, «Accueil Ste Bernadette» dkr. 1.500

Læger, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Valfartspræst: Pater Niels KLÆR, S.J.

Program og tilmeldelser: VALFARTSKOMITEEN

Barsehøj 25, DK. 2900 HELLERUP.

Plater:

Carl Orff: Carmina Burana, kr. 30,—.

Musica Da Camera Italiana, kr. 30,—.

Monteverdi: Missa Da Cappella, kr. 30,—.

Musique Pour Les Heures De Joie Et Les Heures De Peine, kr. 30,—.

Lourdes: Orgue Et Trompette, kr. 34,—.

Taizé: Orgue Et Flute A Bec, kr. 38,—.

A Toi, Dieu. Hymnes Et Chants Nouveaux pour L'Office Du Soir, kr. 38,—.

Bøker:

Moody: Livet etter livet, kr. 35,—.

Moody: Tanker om Livet etter Livet, kr. 35,—.

Tod und Teufel in Klingberg, kr. 52,50.

Carretto: Wo der Dornbusch brennt, kr. 62,50.

Carretto: Denn du bist mein Vater, kr. 70,—.

Enomiya-Lassalle: Zen, Weg zur Erleutung, kr. 38,50.

Enomiya-Lassalle: Zen — Meditationen für Christen, kr. 69,50.

Praktisches Bibel Lexikon, kr. 86,50.

Déchanet: Yoga in Ten Lessons, kr. 28,50.

Déchanet: Yoga and God, kr. 20,—.

Déchanet: Christian Yoga, kr. 19,20.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48
Åpent kl. 9—16, lørdager 9—14.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke		
Bispegården	}	Arendal
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nervøavd.	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Hammerfest
St. Mikals Kirke		
St. Mikals prestegård	}	Honefoss
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Lillestrøm
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeths Hosp.	}	Tromsø
Vår Frue Kirke		
Bispegården		
St. Olavs Kirke, Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs Kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 19 12 00 - Service 19 12 20

Nyheter

SOMMERSTEVNE MED KATOLSK DELTAGELSE

Forum for Kristne Sosialister arrangerer Sommerstevne på Stord 25.—26. juli. Blant lederne på stevnet er veteraner Bergljot Børresen, pater Arroya fra Chile, frater Per Bjørn Halvorsen, skuespilleren Rolf Sand og dikteren Johanna Schwarz.

Bergljot Børresen

PAX CHRISTI

Kardinal Bernard Alfrink, tidligere erkebiskop av Utrecht, har trukket seg fra presidentvervet i den internasjonale katolske fredsbevegelse Pax Christi som han innehadde i 15 år. Han blir etterfulgt som president av biskopen av Ivrea, Italia, Luigi Bettazzi. Biskop Bettazzis første handling i egenskap av ny president var å sende et telegram til president Carter hvor han uttrykker sin tilfredshet med presidentens beslutning om å utsette videre tiltak for produksjon av nøytronbomba. Telegrammets fulle tekst lyder: «Det Internasjonale Råd for Pax Christi Fredsbevegelse hilser velkommen Deres beslutning om å utsette tiltak for produksjon av nøytronvåpenet og oppfordrer inntrengende om at Deres endelige beslutning må bli å forby produksjonen av dette våpen slik at dette vil bli innledningen til en verdensomspennende gjensidig nedrustning som omfatter alle slags våpen.»

The Tablet.

KAMBODSJA: MOBILISERE VERDENSOPINIONEN

De grusomheter som har funnet sted i Kambodsja siden Røde Kmer overtok makten i april 1975 er dypt beklagelige, og selv om en tar i betraktning de lidelser som ble påført det kambodsjanske folk under krigen og de nye makthaveres vilje til å endre samfunnet fra grunnen av, må vi likevel dypt beklage det som har skjedd.

Dette sier den katolske og den anglikanske kirke i England i en felles uttalelse, som er sendt ut sammen med en dokumentasjon av noen av de overgrep som er skjedd i Kambodsja siden 1975:

Phnom Penh ble erobret av Røde Kmer 17. april 1975. I løpet av noen få timer ble befolkningen på to millioner jaget ut av byen.

Kambodsjas nest største by, Battambang, hadde en befolkning på mer enn 100 000 den 17. april. Den 23. april fikk også innbyggerne i denne byen beskjed om å forlate hjemmene sine og begi seg på vandring i forskjellige retninger.

Bakgrunnen for disse bestemmelsene skal visstnok være at man ville utslette alle spor etter det gamle regimet.

Man regner med at flere hundre tusen mennesker døde av sult, sykdom og utmattelse på grunn av disse massefordrivelsene av mennesker. I tillegg til dette er en rekke offiserer og menige fra den slagne hæren og ansatte hos de tidligere myndighetene henrettet.

Det er umulig å vite nøyaktig hvor mange mennesker som er drept siden april 1975. Pater Ponchaud, en katolsk prest som bodde i Kambodsja i 10 år, frem til den 8. mai 1975, har studert landets språk og kultur og har snakket med en rekke flyktninger. Fra en uoffisiell kilde siterer han: «I tillegg til de 600 000 som ble drept i krigen, må man legge til minst 800 000 som er drept siden 17. april 1975.»

Han siterer også en representant fra Røde Kmer som skal ha sagt: «Hvis det til slutt ikke er fler enn 20 000 ungdommer igjen i Kambodsja, så vil vi bygge det nye Kambodsja med bare disse 20 000.»

På bakgrunn av disse opplysninger sier den katolske Kommissjon for Fred og Rettferdighet og Avdelingen for Internasjonale Spørsmål under The British Council of Churches, at det er skrikende behov for å mobilisere verdensopinionen på vegne av ofrene for de forskjellige grusomhetene og for å hindre ytterligere drap og undertrykkelse, i tillegg til at det må gis hjelp til de flyktningene fra Kambodsja som fremdeles er i Thailand.

De to kirkelige komiteene vil også legge press på den britiske regjering for å få Kambodsja-spørsmålet tatt opp i FN's menneskerettighetskommissjon og for å gi langt flere flyktninger fra Kambodsja (Kampuchea) innreisettillatelse til Storbritannia, uten at det går ut over andre grupper av innvandrere.

(Kirkens Informasjonstjeneste)

SANTO-DOMINGO — MENIGHETS- FORSTANDERE

Erkebiskopen av Santiago de los Caballeros i den Dominikanske Republik har tatt et nytt skritt for å avhjelpe den store prestemangelen som råder i bispedømmet, likesom i mange andre bispedømmer i Latinamerika. For tiden finnes det bare 32 sekularprester og 64 ordensprester blant bispedømmets ca. 1,2 millioner innbyggere, hvorav de fleste er katolikker. Prestene har også hjelp av 10 permanente diakoner. Men nå har erkebiskopen innsatt ca. 500 menighetsforstandere, som har til oppgave å lede de grupper av kristne som ikke har regelmessig tilgang til gudstjeneste med prest. De leder bønnegudstjenester, hjelper til i trosundervisningen og forsøker på annen måte å støtte de kristne i deres åndelige liv.

Siste år ble det døpt nærmere 30.000 barn i bispedømmet.

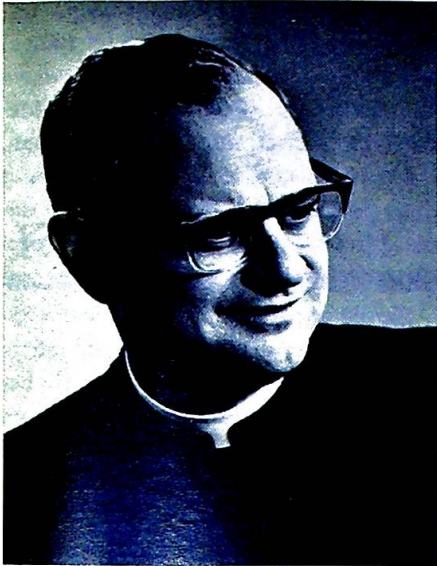
Vatikanradioen

FORSONLIG TONE OVERFOR KIRKEN I DET SPANSKE KOMMUNISTPARTI

Det spanske kommunistparti vil ifølge formannen Santiago Carrillo uttrykke sin respekt for de troende katolikker i sitt partiprogram. Ved den 9. partikongress i Madrid i april, konstaterte Carrillo at det var lyktes å integrere de troende katolikker i det kommunistiske parti. To geistlige stilte til valg til partikongressens ærespresidium, jesuittene José-Maria de Llanos og professor José-Maria Diez-Alegria. Sistnevnte sto for forbindelsen mellom kirken og kommunistpartiet under Franco-tiden. (KNA)

LATIN-AMERIKANSKE BISKOPER FORBEREDER KONFERANSE

De latin-amerikanske biskopers konferanse i Medellin for ti år siden fastslo at kirken har ansvar for landenes utvikling, og virket med til at kirken nå står som diktaturets fremste fiende. Biskopskonferansen forbereder nå et tilsvarende møte som vil finne sted i den meksikanske byen Puebla i oktober. (KNA)

Biskop Hans Martensen

BISPEDØMMET KØBENHAVN FEIRER 25-ÅRS-JUBILEUM

For femogtyve år siden ble generalvikariatet København opphøyet til bispedømme, som det første i de Nordiske land. Jubiléet ble feiret med en takkedugstjeneste i domkirken Sankt Ansgar i København den 29. april. Bispedømmet, som omfatter Danmark og Grønland, teller 25 000 katolikker.

KVINNER HARDEST RAMMET AV ARBEIDSLØSHET

Kvinner er særlig hardt rammet av sysselsettingskrisen. Arbeidsgivere foretrekker ofte å ansette menn, selv om kvinnelige søkere er like godt kvalifisert.

I USA var arbeidsledigheten blant kvinnelige ingeniører og vitenskapelige medarbeidere i 1973 fire ganger større enn hos mennene. Og i Japan hadde bare 57,6 prosent av de kvinnelige universitetskandidater ved utgangen av samme år funnet et arbeid, mens 74,5 prosent av mennene hadde fått sysselsetting.

(ILO-NYTT)

JØDISK—KRISTEN KONFERANSE I HOLLAND

«Bare gjennom et konstruktivt og positivt forhold til det jødiske folk, kan gamle og nye former for antisemitisme bli overvunnet,» ifølge en rapport fra en konferanse for kristne og jøder som ble holdt i det lutherske senter «Hoekelum» i Holland hvor man diskuterte den plass det jødiske folk skal innta i kristen tanke og handling. Til stede ved konferansen var ca. 30 representanter fra kirkesamfunn og studiegrupper i Vest-Europa som går inn for å fremme kristen-jødisk forståelse. «Bare ved å komme antisemittismen til livs, kan en sann økumenisk enhet bli realisert,» går det frem av kom-

BERGEN

⅞ Kr. Madsens Bok- og Papirhandel
Leppen - Bryggen 5 - Telefon (05) 21 14 82

BERGEN

<p style="text-align: center;">HOPSDAL & DAHL A/S Aut. Installatør, TV-, Radio- og Utstyrsforretning TORNØEGARDEN - BERGEN</p>	<p style="text-align: center;">K. & J. SOLHEIM Kjøtt - Pålegg - Delikatesser Egen Pølsefabrikk Tlf. 99 016 Bergen Solheimgt. 25</p>
---	--

ERLING KRAGE A/S
PRYD- OG BRUKSKUNST
Bergen
Telefon central 21 41 10 Telegramadresse: «Kjell»

FORSIKRINGSAKTIESELSKAPET LIVSFORSIKRINGSELSKAPET
VESTA HYGEA

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

OSLO

Galligani

Gaver, Pryd- og brukskunst
Med tre forretninger i sentrum.
Vika Terrassen — Stortingsgt. 22 — N. Slottsgt. 25

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Filser - Linoleum
Tapeter - Farvehandelvarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN
Gladsvel 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

T. S. JACOBSEN
BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

munikéet fra denne konferansen, «fordi Guds folk og Guds pakt med sitt folk ikke kan splittes opp. Vi er lenket sammen med det jødiske folk i denne pakt. Derfor er det økumeniske felleskap med røttene (det jødiske folk) like viktig som det mellom de innbyrdes grener (de kristne kirkesamfunn).» (The Tablet)

AAGE HAUKEN, O.P.:

JOHANNESSEVANGELIETS JESUSBILDE

Professor Jacob Jervell har igjen beriket oss med en popularisering av bibelvitenskapens resultater, denne gang om Johannesevangeliet, nærmere bestemt dets Jesusbilde. Boken ble til som en foredragsserie for et ikke-teologisk publikum, og den henvender seg derfor bevisst til ikke-spesialister. Dette skulle medvirke til å gi boken en vid leserkrets blant kristne av alle konfesjoner — det fortjener den nemlig.

Johannesevangeliet er på overflaten så enkelt og lettfattelig. Men under skjuler det seg en veritabel jungel av spørsmål og problemer for det kritiske øye. For dem som ennå ikke har våget å begi seg ut i denne, eller simpelthen ikke har hatt anledning av mangel på bøker om emnet (på norsk), kan professor Jervell anbefales som en sikker og kyndig guide. Boken spenner over et bredt register av emner fra det fjerde evangelium, som alle er kortfattet, men samtidig meget innholdsrike. Gjennomgangstemaet er forståelsen av Jesu person i den Johanneiske teologi. Forfatteren har trengt inn i dette tankeklimate og dets særegne sprog, hvor billedbruken står så sentralt og hvor symbolene rommer lag på lag av mening, samtidig som de gjensidig belyser hverandre. Eftersom man leser boken blir Kristus større og stadig større, Evangelistens visjon er presentert på en måte som får oss til å tenke. Når Dagbladets amatør-teolog no. 1, Philip Houm, i en kronikk onsdag 10. mai har store vanskeligheter med å gjenkjenne historiens Jesus i Johannes' Jesus kan dette kun skyldes hans egne sviktende teologiske forutsetninger og ikke professor Jervells forskning. At Johannesevangeliet er en ortodoks (dvs. fra troens standpunkt riktig) tolkning av Jesus

fra Nasareth lar ikke Professor Jervell oss et øyeblikk i tvil om. Men han understreker at det er én av flere slike tolkninger: hvilket det er uhyre viktig å være klar over hvis man i det hele tatt vil komme til noen forståelse av det Nye Testamente. Evangelistene er alle teologer i sin egen rett, men fremfor alt er dette tydelig i tilfellet Johannes. Hvem forfatteren var, hvor og når og for hvem evangeliet ble

Aage Hauken, o.p.

skrevet er i denne sammenheng underordnede spørsmål, siden vi likevel ikke synes å kunne besvare disse spørsmålene positivt ut fra det kilde-materialet som står til disposisjon. Det avgjørende er å gripe tanken i disse forfatternes forkynnelse — deres Jesusbilde. Og hertil er den foreliggende bok en god hjelp.

Skulle jeg komme med en innvending mot Jervells presentasjon måtte det være at han ikke tar opp til behandling det sakramentale sprog som mange av talene i dette evangelium er ikledt. Jeg tenker på ord som «vann», «vin», «brød», osv. som vi finner i sammenhenger som utelukker at de ikke har en liturgisk mening. Til en viss grad kan dette tema sies å ligge utenfor bokens ramme (undertittelen «Fra Johannesevangeliets Jesusbilde» sier jo også at behandlingen er noe selektiv), men det er tilgode-sett i den utmerkede bibliografi som danner bokens siste kapittel. Jesu fortsatte nærvær sakramentalt (og ikke bare som *Ord*) må trygt kunne sies å være en del av Johannesevangeliets Jesusbilde.

Jeg fant kun én trykkfeil: på s. 25, 1.13 ovenfra står det *Krists* (hvilket på gresk er meningsløst) i stedet for *Krisis*, som betyr «dom».

JACOB JERVELL:

«Ingen har større kjærlighet. . .»
Fra Johannesevangeliets Jesusbilde.

Universitetsforlaget 1978.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: f. Arne Fjeld (ansv.) og Ella McGeorge

Faste medarbeidere: f. Kjell Arild Pollestad, Per Bang

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 70 pr. år.

Kr. 35 1/2 år. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 80.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro: 20 46 480